

7. Institucionální péče o seniory

Demografické stárnutí populace je předmětem řešení pro představitele řady institucí i vlády České republiky. Koordinátorem politiky přípravy na stárnutí je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Usnesením vlády České republiky ze dne 30. března 2015 (č. 218) byla schválena aktualizace strategického dokumentu Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 (aktualizovaná verze ke dni 31. prosince 2014). Záměrem Národního akčního plánu je komplexní přístup k řešení problematiky stárnutí populace, koordinace a propojování jednotlivých strategií resortů v oblasti přístupů ke stárnutí a vytvoření společných priorit všech přijatých opatření. Mezi priority Národního akčního plánu patří nutnost zajistit provázanost opatření plánu na celostátní úrovni i na úrovni krajských a místních samospráv, ochrana lidských práv starších osob, umožnění vzdělávání pro seniory v rámci celoživotního vzdělávání, využití celoživotních zkušeností starších pracovníků pro prodloužení jejich pracovní kariéry, posílení spolupráce v rodině, komunitě i na celospolečenské úrovni, zajištění kvalitního prostředí pro život seniorů, motivace k zdravému životnímu stylu seniorů. Jednou z nejdůležitějších priorit je zabezpečení péče o seniory, a to nejen s pomocí profesionálních zdravotních a sociálních služeb, ale i zapojením rodinných příslušníků do poskytovaných služeb.

Rada vlády pro seniory a stárnutí populace

V březnu 2006 Vláda České republiky zřídila Radu vlády pro seniory a stárnutí populace jako svůj poradní a iniciativní orgán. Rada vlády pro seniory ve své činnosti usiluje o vytvoření podmínek pro zdravé, aktivní a důstojné stárnutí a stáří v České republice a aktivní zapojení starších osob do ekonomického a sociálního rozvoje společnosti. Předsedou Rady je současná ministryně práce a sociálních věcí, členy pak zástupci jednotlivých ministerstev, pojišťoven, Asociace krajů ČR, Českomoravské konfederace odborových svazů a dalších institucí. Mezi členy Rady jsou jmenováni i zástupci seniorských organizací, jako např. předseda Svazu důchodců ČR a předseda Rady seniorů ČR.

V Olomouckém kraji vyvíjí aktivní činnost Krajská rada seniorů Olomouckého kraje.

Péče o seniory v regionu

Na zajištění péče o nejstarší obyvatele se podílí krajský úřad i jednotlivé obecní a městské samosprávy. Krajský úřad Olomouckého kraje v souvislosti s přechodem financování sociálních služeb na kraje, zpracoval celou řadu dokumentů týkajících se také seniorů. V rámci plánování sociálních služeb byl vypracován Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2015 – 2017, který zahrnoval i opatření a cíle pro seniory. Mezi specifické cíle a opatření zaměřená na seniory byla zařazena podpora rozvoje sociálních služeb pro seniory vyžadující specializovanou péči, podpora rozvoje ambulantních a terénních forem sociálních služeb zaměřených na potřeby seniorů v Olomouckém kraji a podpora rozvoje odlehčovací služby zaměřené na potřeby seniorů v kraji.

V Olomouckém kraji také řada obcí, svazků obcí či mikroregionů vypracovala vlastní komunitní plány sociálních služeb. Tyto materiály měla připravena města Šumperk, Přerov, Olomouc, ORP Hranice, ORP Uničov, ORP Jeseník, ORP Mohelnice, část ORP Lipník nad Bečvou a Šternberk, Mikroregion Litovelsko, Zábřeh, Kojetín, Prostějov a Mikroregion Konicko a Hanušovicko.

Krajský úřad, jednotlivá města i obce jsou často zřizovateli i provozovateli zařízení, která slouží občanům seniorského věku. Na městských úřadech v kraji působí sociální pracovníci, kteří pomáhají i starším občanům řešit jejich problémy související se stářím a zdravotním stavem.

Za podpory městských a obecních úřadů fungují Kluby pro seniory. Tyto kluby zajišťují společenskou, kulturní a zájmovou činnost, jako je pořádání zájezdů, plesů, besed a dalších vzdělávacích a jiných aktivit. Magistrát města Olomouce pomáhá s provozem 20 klubů pro seniory a 1 klubovny. Podílí se na vydávání čtvrtletníku „Olomoucký senior“. V městě Přerově a v jeho místních částech také působí 6 klubů důchodců, kde se mohou senioři setkávat. Klub seniorů mají starší občané také v Hranicích, klub důchodců existuje v Zábřehu, v Prostějově, v Šumperku, v Lošticích, ve Šternberku, v Lipníku nad Bečvou a v Jeseníku. Další kluby seniorů vznikly i v menších obcích jako např. v Kralicích na Hané, v Jívové, v Těšeticích, ve Skrbeni atd. Celkem bylo v Registru ekonomických subjektů evidováno přes 30 spolků s tímto zaměřením.

Pro zmapování existence sociálních služeb vznikl na krajském úřadě Katalog poskytovatelů sociálních služeb v Olomouckém kraji, zahrnující všechny druhy sociálních služeb, tj. sociální poradenství, služby

sociální péče a služby sociální prevence. Podle aktuálního stavu bylo v katalogu evidováno pro cílovou skupinu seniorů kolem 130 sociálních služeb, zahrnující všechny druhy poskytovaných služeb.

Významné místo mezi poskytovateli sociálních služeb v kraji zaujímá Charita Česká republika, která je nestátní neziskovou organizací a součástí římskokatolické církve. V Olomouci přímo sídlí Arcidiecézní charita Olomouc, pod níž spadají další charity ve všech větších městech regionu (Hranice, Kojetín, Konice, Olomouc, Prostějov, Šternberk, Šumperk, Zábřeh), hospic na Svatém Kopečku a oblastní charita v Přerově. Jsou vytvořena i střediska v Uničově, v Litovli a v Lipníku nad Bečvou. Charity zabezpečují a organizují nejen pro seniory ošetrovatelskou a pečovatelskou službu, domácí hospicovou péči, přepravní službu a osobní asistenci, dobrovolnická centra, denní stacionáře a řadu dalších zařízení a služeb.

Mezi další organizace poskytující péči nejstarším obyvatelům můžeme zařadit příspěvkové organizace. Ve většině případů byly zřízeny rozhodnutím zastupitelstva daného města anebo Olomouckého kraje a poskytují řadu sociálních služeb od pečovatelské péče po pobytové služby. Můžeme mezi ně zařadit Středisko pečovatelské služby Jeseník, Centrum sociálních služeb Uničov, Prostějov, Sociální služby města Přerova, Sociální služby Šternberk, Lipník nad Bečvou, Kojetín, Sociální služby pro seniory Olomouc a další.

Sociální služby poskytují i obecně prospěšná společnost PONTIS Šumperk nebo občanské sdružení Pomocná ruka v Prostějově, které poskytuje především asistenční služby přímo v domácnosti uživatele.

Další nestátní neziskovou organizací je Maltéžská pomoc, o. p. s., zřízená českým Velkopřevorstvím Suverénního řádu Maltéžských rytířů. Poskytujeme sociální služby, realizujeme dobrovolnické a další aktivity humanitárního charakteru. Mezi 11 center v republice patří Olomouc, Přerov a Šumperk.

Nesmíme zapomínat na dobrovolnou práci členů a dobrovolníků Českého červeného kříže. Oblastní spolky v okresních městech kraje organizují dobrovolnou pečovatelskou službu, pomoc ohroženým skupinám a různé akce pro staré občany.

V kraji působí také dobrovolnická centra. Mezi ně můžeme zařadit Dobrovolnické centrum Fakultní nemocnice Olomouc, které vzniklo na podzim 2014 a jeho dobrovolníci působí na oddělení geriatric. Snaží se o zlepšení psychické pohody seniorů a o zpříjemnění doby jejich pobytu v nemocnici.

